

Nye misbrugsmidler giver behov for nye analysemetoder

I dagens Danmark savner vi nye metoder til hurtig og sikker påvisning af de nye psykoaktive stoffer, der i stigende omfang strømmer ind over landets grænser.

Nye psykoaktive stoffer omfatter en bred vifte af mere eller mindre potente kemiske substanser som f.eks. syntetiske cannabinoider, stimulanser, opioider og benzodiazepiner. Stofferne sælges såvel på internettet og i fysiske butikker som på det sorte marked og på det mørke net. I 2016 blev der ifølge en rapport fra Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EMCDDA) [1] fundet 66 nye psykoaktive stoffer i Europa, hvilket er en lille nedgang i forhold til de to foregående år. Flere kontrolforanstaltninger i EU's medlemslande samt en mere målrettet indsats imod produktionslaboratorier i Kina kan have været medvirkende til faldet. Nye cathinoner (f.eks. mefedron) er den største enkeltkategori af nye stoffer. Det syntetiske opioid acryloylfentanyl (i familie med fentanyl) har været tilgængeligt på det europæiske marked siden begyndelsen af 2016 og har været solgt som væske eller pulver til anvendelse som forskningskemikalie. Stoffet er særdeles potent, og anvendelse af det er forbundet med stor risiko, hvilket understreges af 42 dokumenterede dødsfald i fire EU-medlemslande siden den første påvisning af stoffet i 2016 (heraf et dødsfald i Danmark og 39 i Sverige) [2].

Rapporten fra EMCDDA og eksemplet med acryloylfentanyl illustrerer det store omfang, den hurtige udbredelse og den livstruende karakter, som de nye psykoaktive stoffer kan have. Det er derfor vigtigt, at danske læger er orienteret om forekomsten af disse nye stoffer og vigtigheden af at foretage hurtig og sikker diagnostik med mulighed for at identificere og behandle forgiftningerne, når patienter indlægges efter at have indtaget stoffer. I en artikel om nye psykoaktive stoffer i dette nummer af Ugeskrift for Læger [3] foreslår man et paradigmeskift i testningen af misbrugsstoffer i Danmark. Sådanne screeningstest, der ofte anvendes eller har været anvendt på hospitalernes skadestuer eller medicinske modtageafdelinger, er usikre og kan kun identificere ganske få og allerede kendte rusmidler.

Den manglende mulighed for at identificere nye psykoaktive stoffer hurtigt og sikkert ved mere pålidelige og overlegne analytiske metoder som f.eks. væske-

kromatografi-massespektrometri i 2018 er alvorlig. Ud over at man med metoden kan overvåge og identificere nye misbrugsmønstre i landet, kan den have betydning i den akutte behandling af en patient, der er forgiftet med et (måske endnu) ukendt misbrugsmiddel. Herudover vil det give mulighed for rettidigt at advare myndigheder og sundhedspersonale om, at der er nye rusmidler i omløb. Det må derfor være hensigtsmæssigt at opgradere udvalgte sygehuslaboratorier landet over til at kunne foretage valide toksikologiske screeningsanalyser af eksempelvis nye psykoaktive stoffer døgnet rundt. Som afledt effekt kan tilgængeligheden af en sådan teknik i beredskabet bidrage til afklaring af bevidsthedspåvirkning af ukendt årsag hos en patient, hvor man har mistanke om forgiftning eller overdosering, og hvor der i givet fald bør iværksættes en specifik akut behandling. Den nationale forgiftningsrådgivning Giftlinjen oplever et stadigt stigende antal henvendelser om forgiftninger hos yngre mennesker, der har indtaget et ukendt rusmiddel. En klinisk vurdering som ud over vitalparametre og kliniske symptomer kan baseres på fund af specifikke giftstoffer, herunder koncentrationer af rusmidler i blodet, kan få stor betydning for den enkelte patients risikovurdering og prognose. Pålidelige og akut udførte analyser vil kunne bidrage med rettidige informationer, der kan anvendes til dels at forebygge yderligere forgiftningstilfælde forårsaget af et eller flere psykoaktive stoffer og dels målrette den behandling, der ydes.

LITTERATUR

1. Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug. Europæisk narkotikarapport 2017. Tendenser og udvikling. Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2017.
2. www.emcdda.europa.eu/publications/joint-reports/acryloylfentanyl_Len (21. feb 2018).
3. Breindahl T, Hindeross P, Leutscher PDC et al. Nye psykoaktive stoffer kræver et paradigmeskift i misbrugstestning i Danmark. Ugeskr Læger 2018;180:V07170564.

LEDER

Kim Dalhoff &
Søren Bøgevig

Ugeskr Læger
2018;180:V69662

KORRESPONDANCE:

Kim Dalhoff, Klinisk Farmakologisk Afdeling, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital. E-mail: kim.peder.dalhoff@regionh.dk

INTERESSEKONFLIKTER: Ingen. Forfatterens ICMJE-formularer er tilgængelige sammen med lederen på Ugeskriftet.dk